

Warszawa, 8 sierpnia 2025 r.

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

GMS-WSU.151.125.2025

Amnesty International
Forum Obywatelskiego Rozwoju
Fundacja dla Polski
Fundacja INPRIS
Fundacja Instytut Spraw Publicznych
Fundacja Odpowiedzialna Polityka
Fundacja Panoptikon
Fundacja Stocznia
Fundacja Wolności
Fundacja Wolności Gospodarczej
Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Stowarzyszenie 61 // MamPrawoWiedziec.pl
**Stowarzyszenie Sieć Obywatelska Watchdog
Polska**

Szanowni Przedstawiciele Organizacji Społecznych,

dziękuję za Państwa pismo z 21 lipca 2025 r. związane z upływem w dniu 30 sierpnia 2025 r. kadencji Prezesa Najwyższej Izby Kontroli (NIK).

Na wstępie pragnę zauważyć, że zgodnie z art. 30 ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 29 Regulaminu Sejmu¹ wnioski w sprawie powołania Prezesa NIK składa się w terminie 30 dni przed upływem jego kadencji. Oznacza to, że w przypadku upływającej w dniu 30 sierpnia 2025 r. kadencji obecnego Prezesa NIK, wnioski w sprawie wyboru następcy uprawnione podmioty mogły składać do 31 lipca 2025 r. Jest to termin regulaminowy, który nie może być zmieniony indywidualną decyzją Marszałka Sejmu. Odnosząc się zatem do Państwa postulatu, że – uwzględnivszy wszystkie okoliczności – „termin ten powinien być nawet wcześniejszy”, pragnę wskazać, że nie jest to możliwe

¹ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r. poz. 990 z późn. zm.).

do zrealizowania w obowiązującym stanie prawnym, który mógłby ulec modyfikacji jedynie poprzez nowelizację Regulaminu Sejmu.

Rozpoczynając X kadencję Sejmu RP, postawiłem sobie za cel stworzenie „Sejmu otwartego”, instytucji responsywnej i transparentnej, włączającej do procesu podejmowania decyzji obywatelki i obywateli, interesariuszy oraz ekspertów. Przejawem tego podejścia była organizacja w Kancelarii Sejmu otwartych wydarzeń, obejmujących dyskusje z osobami kandydującymi na stanowisko Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych² oraz kandydujących na stanowiska członków Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15³. Jestem przekonany, że przywołane wydarzenia, które zostały przeprowadzone z mojej inicjatywy, przyczyniły się do podniesienia jakości procesu powoływania lub wyboru piastunów najważniejszych osób w państwie. Warto także wskazać, że w ramach współpracy szefów trzech kancelarii: Sejmu, Senatu oraz Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w dniu 11 lutego 2025 r. przeprowadzono „wysłuchanie publiczne” kandydatów na stanowisko Szefa Krajowego Biura Wyborczego⁴.

Pozytywne doświadczenia wskazanych procesów, zorganizowanych w ramach dobrej praktyki, skłoniły mnie do zainicjowania prac nad projektem zmiany Regulaminu Sejmu, polegającej na instytucjonalizacji publicznego przesłuchania kandydatów na stanowiska państwowe. Gabinet Marszałka Sejmu, Biuro Legislacyjne oraz Biuro Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji przygotowały w tym względzie projekt nowelizacji Regulaminu Sejmu. Celem proponowanej regulacji było unormowanie instytucji publicznego przesłuchania kandydatów na stanowiska państwowe. Miało ono zapewniać odpowiednie warunki proceduralne dla wykonywania przez Sejm funkcji kreacyjnej, służące podniesieniu jakości całego procesu, a w konsekwencji – wyborowi osób na najważniejsze stanowiska w państwie, spełniających najwyższe standardy. Wspomniane warunki proceduralne obejmować miały transparentność postępowania oraz możliwość udziału w procedurze przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Projektowana nowelizacja zakładała także m.in. wydłużenie terminu składania wniosków w sprawie wyboru lub powołania przez Sejm poszczególnych osób na stanowiska państwowe z 30 na 40 dni, co pozwoliłoby, choćby w części, na zrealizowanie Państwa postulatu, przywołanego w pierwszej części niniejszego pisma.

W załączeniu przesyłam wspomniany projekt uchwały z 1 kwietnia 2025 r. (druk nr 1150). W toku prac koncepcyjnych nad projektem uznano, że konieczne jest umocowanie instytucji „przesłuchania publicznego” na poziomie ustawowym, z czym związana powinna być zmiana przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Projekt rzeczonyj

² Konferencja pt. „Przyszłość ochrony danych osobowych w Polsce – w przededniu wyboru nowego Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych”, która odbyła się 19 grudnia 2023 r.

³ Konferencja pt. „Przeciwdziałanie wykorzystaniu seksualnemu małoletnich w Polsce – w przededniu wyboru nowych członków Państwowej Komisji”, która odbyła się 9 września 2024 r.

⁴ „Wysłuchanie Publiczne trzech kandydatów na Szefa Krajowego Biura Wyborczego”, które odbyło się 11 lutego 2025 r.

nowelizacji, przygotowany przez ekspertów Kancelarii Sejmu, również przekazuję Państwu w załączeniu, zachęcając do refleksji nad zaproponowanymi rozwiązaniami.

Prezydium Sejmu, kierując projekt nowelizacji Regulaminu Sejmu zawartego w druku nr 1150 do Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych, postanowiło także zwrócić się do tej Komisji z prośbą o rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie nowelizacji ustawy o dostępie do informacji publicznej (Prezydium Sejmu, choć posiada inicjatywę uchwałodawczą, nie dysponuje inicjatywą ustawodawczą). Komisja Regulaminowa, Spraw Poselskich i Immunitetowych, podczas posiedzeń: 25 czerwca 2025 r. oraz 8 lipca 2025 r., przeprowadziła dyskusję nad propozycją inicjatywy ustawodawczej. Jednakże, ku mojemu rozczarowaniu, Komisja nie podjęła omawianej inicjatywy. Nagrania z przywołanych posiedzeń Komisji są dostępne w Systemie Informacyjnym Sejmu⁵.

Stoję na stanowisku, że unormowanie instytucji przesłuchania publicznego kandydatów stanowiłoby ważny element wzmocnienia realizacji funkcji kreacyjnej Sejmu. Ponadto, pełniłoby funkcję gwarancyjną w zakresie udziału przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w tej procedurze, co uważam za kluczowe w państwie demokratycznym. Do tego wniosku skłaniają także doświadczenia innych instrumentów włączających społeczeństwo w proces decyzyjny.

Podczas niespełna dwóch pierwszych lat Sejmu X kadencji przeprowadzono przesłuchanie publiczne w odniesieniu do dziesięciu projektów ustaw, co stanowi liczbę równą wszystkim wysłuchaniom przeprowadzonym łącznie podczas VIII i IX kadencji Sejmu. W zorganizowanych w tej kadencji wysłuchaniach publicznych wzięło udział ok. 700 obywaterek i obywateli, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami, wiedzą oraz postulatami.

Pragnę także wskazać, że z mojej inicjatywy w Kancelarii Sejmu podjęto prace nad systemową zmianą, której efektem stała się nowelizacja Regulaminu Sejmu z 26 lipca 2024 r. Wprowadzono wówczas do polskiego systemu prawnego instytucję konsultacji społecznych projektów ustaw na poziomie sejmowym, wdrożono regulacje związane z ograniczeniem stosowania tzw. przyspieszonych procedur, a nadto zwiększono transparentność procesu stanowienia prawa oraz responsywność instytucji wysłuchań publicznych projektów ustaw. Cieszy mnie szczególnie, że wprowadzenie innowacyjnego instrumentu konsultacji społecznych w tej kadencji, przez 9 miesięcy od czasu uruchomienia, zaowocowało udziałem 32 085 obywaterek i obywateli. Doświadczenia związane z funkcjonowaniem konsultacji społecznych projektów ustaw, wysłuchań publicznych oraz – organizowanych obecnie w ramach tzw. dobrej praktyki – przesłuchań

⁵ 73. posiedzenie Komisji z 25 czerwca 2025 r.:

<https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/PosKomZrealizowane.xsp?komisja=RSP#73>

76. posiedzenie Komisji z 8 lipca 2025 r.:

<https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/PosKomZrealizowane.xsp?komisja=RSP#76>.

kandydatów na najważniejsze stanowiska państwowe, dowodzą gotowości naszego społeczeństwa do aktywnego włączania się w sprawy publiczne.

Do niniejszego pisma dołączam publikację pt. *Cel: Lepsze Prawo Reforma Regulaminu Sejmu z 26 lipca 2024 r. z perspektywy pierwszych miesięcy obowiązywania* (Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2025), będącą rezultatem analizy funkcjonowania przywołanych instytucji prawnych. Publikacja została wydana w związku z konferencją, która odbyła się w Kancelarii Sejmu 24 kwietnia 2025 r.⁶

Odnosząc się do Państwa pisma z 21 lipca 2025 r. pragnę wskazać, że dnia 1 sierpnia 2025 r. opublikowano wspólny komunikat Kancelarii Sejmu i Senatu odnoszący się do procedury wyboru Prezesa NIK. Przytoczę go tu dla porządku w całości:

„30 sierpnia 2025 roku upływa sześcioletnia kadencja Mariana Banasia, prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Zgodnie z art. 30 ust. 3 pkt 1 Regulaminu Sejmu termin składania kandydatur na stanowisko prezesa NIK upłynął dnia 31 lipca 2025 roku. Uprawnienie to przysługiwało Marszałkowi Sejmu oraz grupie 35 posłów”.

Wpłynęły do Marszałka Sejmu RP następujące kandydatury na to stanowisko:

- 1) Kandydatura Tadeusza Dziuby zgłoszona przez grupę posłów reprezentujących Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość (druk sejmowy nr 1575);
- 2) Kandydatura Mariusza Haładyja, zgłoszona przez Marszałka Sejmu RP (druk sejmowy nr 1576).

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, zostanie przeprowadzone poszerzone postępowanie sprawdzające w stosunku do kandydatów na stanowisko Prezesa NIK. Kandydatury będą skierowane do właściwej sejmowej komisji (Komisji do Spraw Kontroli Państwowej) celem zaopiniowania.

Dokonanie wyboru Prezesa NIK planowane jest na posiedzeniu Sejmu w dniach 10-12 września 2025 r. Natomiast procedura zatwierdzenia wyboru przewidziana jest w harmonogramie posiedzenia Senatu w dniach 24-25 września br. Następnie, w sytuacji zakończenia procedury wyboru Prezesa NIK, złożenie przysięgi przez nowo wybranego Prezesa NIK odbędzie się na posiedzeniu Sejmu w dniach 24-26 września br.

Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, Prezes NIK pełni obowiązki po upływie kadencji do czasu objęcia stanowiska przez nowego Prezesa.

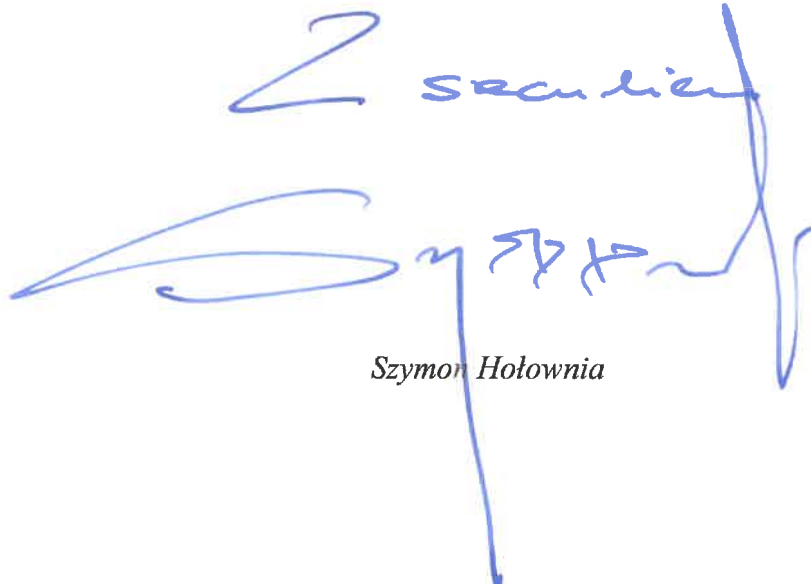
Marszałek Sejmu i Marszałek Senatu, w związku z apelem skierowanym do nich przez liczne organizacje pozarządowe oraz nawiązując do licznych pozytywnych doświadczeń obecnej kadencji obu izb w zakresie włączania obywateli w procedury naboru na ważne stanowiska państwowe,

⁶ Nagranie konferencji dostępne jest w Systemie Informacyjnym Sejmu pod adresem: <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/transmisje.xsp?unid=CEE9763E3AE7A51CC1258C750042F1C3#>

deklarują wspólną wolę przeprowadzenia przesłuchania publicznego kandydatów na Prezesa NIK z udziałem zainteresowanych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Marszałkowie wyrażają przekonanie, że takie przesłuchanie mogłoby się odbyć w pierwszych dniach września.

Już dziś pragnę wstępnie zaprosić Państwa na przesłuchanie publiczne kandydatów na prezesa NIK na dzień 8 września 2025 r. na godzinę 14 do Sejmu RP. Oficjalny komunikat w tej sprawie zostanie opublikowany w ciągu najbliższych dni.

Dziękuję za przedstawione przez Państwa postulaty oraz za Państwa zaangażowanie. Pozwolę sobie jednocześnie wyrazić uznanie dla Państwa dotychczasowych działań na rzecz systemowych zmian, które przyczyniają się do wzmocnienia instytucji demokratycznych oraz podniesienia standardów funkcjonowania państwa.

Z szacunkiem

Szymon Hołownia

Załączniki:

1. Projekt uchwały w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 1 kwietnia 2025 r. (druk nr 1150),
2. Projekt ustawy o zmianie ustawy o dostępie do informacji publicznej z 26 marca 2025 r.,
3. Publikacja pt. *Cel: Lepsze Prawo Reforma Regulaminu Sejmu z 26 lipca 2024 r. z perspektywy pierwszych miesięcy obowiązywania*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2025. (dostęp online: <https://www.sejm.gov.pl/kancelaria/Reforma%20Regulaminu%20Sejmu.pdf>).